

[Transcript] Vinohradská 12 / Otřesený Izrael. Co bude teď?

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.
Izraelský Bezpečnostní kabinet odhlasoval, že je zeměvé válečném stabu.
Některé izrálce hnutí Hamás uneslo a drží je jako rukojmý.
Dalí na jevo, že je chtějí vyměnit za své kolegy v izraelských věznicích.
Izrael mluví o dlouhé a těžké válce a vyzval civilisty a by gazu opustili.
Jak je možné, že ozbrojenci z Hamásu pronikli do Izraele.
Selhali se nad tajné služby, doplatí na to premiér Netaniahu,
zničí teď Izraelské jednotky hnutí Hamás jednou pro vždy a kolik krve to bude stát.
Velká analýza Irene Kalhousové zhrclava centra při univerzitě Karlově.
Dnes je pondělí 9. řína.
Dobrý den, vítejte tady u nás ve Vinohradské 12.
Dobrý den.
Do jaké horána se podle vás v sobotu?
Velká část izraelců žijících kolem pás magazy probudila?
Asi do nejvíc černého snu, který sil ze hůbec představit.
Protože to, že se ulicemi kibuců a měst na jihu Izraele budou prohánět palestinská komanda na
bývých džípech
a budou střílet civilisty, mučit civilisty, znásilňovat civilisty.
To si myslím, opravdu nikdo v Izraeli nepředstavoval, že je možné, že se to může stát.
My jsme věděli, že je to sen Hamásu, to samozřejmě ano, protože je jich různá propagační videa.
Přesně o tomhle to mluvila, ale že prostě se to může stát v realu.
To si myslím, že si nikdo nerovedl představit v Izraeli.
My jsme už v nedelním speciálu přibližovali.
Zejme na té obrázky asi nejznaměši z města Zderot,
kde právě na těch bývých nejenom džípech ale i pick-upech projždí
ta uzbrojená komanda těch černých mužů na těch záběrek s bývými šátky kolem hlavy,
těžkými kulomety na těch korbách.
Ta asi ta nejdulštější otázka, která musí tady padnout a která mě nejvíc zajímá,
jak se tohle mohlo stát. Přeci mezi pásmem gazy a Izraelem je velký plot,
který sahá do výšky i dolů kvůli tunelům. Jak se tam ti lidé mohli dostat?
No to je samozřejmě otázka, na kterou bude muset zodpovědět vyšetřovací komise,
která z celéjistě bude zřízená v momentě, kdy ty holké boje utichnou,
ale prostě se ukázalo, že ta nejsofistikovanější technologie,
která tam údajně je prostě nestačí, pokud tam nejsou lidé.
A lidé tam nebyly, my prostě víme už té, že ať už tedy rozvědka opravdu nevěděla,
nebo ty správy z rozvědky nebyly správně čteny, to je v tuto chvíli těžko říct, co byl ten problém,
ale prostě výždění části Izraelem nebyl dostatečný počet vojáků, prostě nebyl.
To znamená v momentě, kdy se těch má sníci a další teroristé z gazy rozhodli,
že prostě ten plot přejdou, prostřihaj ho, tak samozřejmě ty informace o tom,
že se tak děje, zřejmě tedy Armada dostala, ale prostě nebylo dost lidí,
kteří by tomu byli schopni zabránit, ale je to záhada a je to něco, co opravdu si Izraelci kladou,
de facto nonstop od toho momentu, kdy jsme ty zábiry viděli, jak je něco takového možné,
že jedna z nejstřeženější hranic se prostě de facto stala ementálem.
A že prostě kdokoliv chtěl z gazy se přit podívat do Izraele, tak mohlo po několik hodin.

To je navíc to desivé, že vlastně od toho momentu toho narušení prostě to bylo mnoho hodin, než se objevil dostatečníku četvojáků a opravdu začnout, že to bylo mnoho hodinu, než se objevil dostatečníku četvojáků a opravdu začnout, že to bylo mnoho hodinu, že to bylo mnoho hodinu, než se objevil dostatečníku četvojáků a opravdu začal vlastně jen ty palestinské teroristy postupně vytlačovat s těch domů a ulici izraelských měst.

Takže vám přijde, že pokud celhaly tajné služby,

že se zopakoval ten 50 let starý scénář,

kdy tehdy, tehdy ze severu Azijhu utočila Síríe a Egypt.

Izrael, tehdy byl taky všoku, taky tehdy celhaly tajné služby, jak na to přišla vyšetovací komise později?

Tak těch paralely, tam jsou mnoho a to, že prostě ten útok přišel během svátku,

že přišel během šábesu, to jsou ty další paralely, to, že Izrael je opět zaskočen,

to jsou také samozřejmě vzpomínky, které, jak si připomínají tu do bůh Jomkipulské války,

ale je tam jeden diametrální rozdíl, že tehdy se ta válka vedla mimo území Izraele a bojovali proti soběvojáci.

V historii Izraele se ještě nestalo od DOB, té první arabsko-izraelské války,

aby se ty boje vedli v ulicích Izraelských měst, aby je Izralisti civilisté vily masakrování palestinci.

To je prostě něco, co se v Izraeli nikdy nestalo a ještě bych tomu som zřejmě dodala to,

že to celý Izrael a nejen celý Izrael, každý, kto chtěl, sledoval živě.

To, že prostě každý má doma telefon nebo počítač a kouká živě na to, co se v tuto chvíli živě,

kde je v Izraelských městech to musel být čílené.

V této dnešní epizodě přineseme kontext, kontext toho, proč došlo k čemu došlo.

A mě by tedy zajímal ten druhý pohled spoza těch vysokých zdí pásma gazy.

K útoku se točí přihlásilo hnutí Hamás, militantní islamistická organizace,

ne jediná, která v pásmu gazy operuje.

Proč zrovna ona, proč zrovna teď, proč zrovna v takové míře zautočila?

Tak proč zrovna ona, protože pouze ona je něčeho takového schopná,

co můžete mě v gaze působí dalších, ozbrojené, teroristické organizace,

ale zdeleka nemají takových infrastrukturů, zdeleka nemají takové zdroje,

ale je dosmožné, že například islámský džehát je také součástí toho,

co se teď v Izraelských ulicích odehráva.

Takže to je ta odpojit na to, proč Hamás, proč teď?

No to je asi ta důležitá otázka, která se těžko odpovídá,

protože má několik rovin.

Samozřejmě, já bych začala možná to řekněme regionální,

prostě Izrael a arabské země jsou v procesu zblíživání se,

a to je něco, co není vzájmů radikálních organizací žádných,

není to také vzájmů Íránu, který financuje a pomáhá,

jak si vyzbrojovat mnohé z těch radikálních organizací na blízkém východě,

včetně například Hamásu.

A znamená zabránit tomu, aby k tomu zblíživání došlo,

je něco, co určitě o co Hamásu de.

A vlastně pokud prostě v příštích dnech a týdnech
uvidíme stovky na litišice mrtvých gazanů
a to uvidíme, pokud se Izrael do té vojenské operace pustí,
tak Hamás doufá, že prostě to arabský svět vyborcuje
a ten se opět taksi sjednotí v té opozici proti Izraeli.

Tak to je nějaký ten regionální kontext.

Určitě tam hraje také důležitou roli
a ten svár mezi různými palestinskými frakcemi
především, tedy mezi Hamásem a umírněnějším fatahem,
který kontroluje palestinskou samozprávu,
protože Hamás prostě a má pravdu v tomto,
prostě krytyzuje tu palestinskou samozprávu,
že skorumpovaná, že není akční,
že prostě Izraelská okupace západní obřehu
horší a horší a palestinská samozpráva
proti tomu vlastně nedělá vůbec nic
a nemůže nic dělat a ani nechce nic dělat
a že vlastně k té Izrelské okupaci
jak si přispívá.

A oni chtějí ukázat ten akční hráč na palestinské scéně
jsme my nikoli v prostě Mahmoud Abbas.

Ze západní obřehu.

Tak to je taky další faktor
a v neposlední řadě faktor,
který nesouvisí s tou palestinskou scénou
ani s tou arabskou scénou, je to Izrelská scéna.

Prostě Izrel je v politické krizy,

Izrel je ve společenské krizy

a to už několik měsíců.

Izrel má prostě nekompetentní ministry,

prostě má na silových ministerstvech

má ministry, kteří mají nulovou

nulovou zkušenost s Armádou

nebo velmi malou zkušenost

s bezpečnostními otázkami obecně.

Izrelská společnost je rozklížená

mnoho záložáků se postavilo

proti té reformě,

kterou kterou to vláda uvedla

před několika měsíci

a proti které se vzadla obrovská vlna pro testu

a prostě ti nepřátela Izrel to sledují

a oni ví, že ta společnost je

v tuto chvíli narušená, že je poslabená

a jsem si zcela jistá,
že až to vyšetřování
opravdu jak si proběhne
a my se ty výsledky dozvíme,
tak tam mnoho věcí bude se vázat na to,
že Izrelská politika nefunguje
že prostě nefunguje
a není v dobrém stavu
a ono se to na té Armádě
i na těch tajných službách muselo odrazit
a že za to zaplatí životem tolik lidí
že tolik lidí projde něčím,
z čeho se v životě si nedostanou,
že tolik rodin bude traumatizovaných
to je prostě strašná cena
za to, že vlastně Izrel má
v tuto chvíli špatnou politickou reprezentaci.
Když to srovnáme ještě s tím děním
před 50 lety, tak tehdy
ta vyšetřovací komise očistila
z nějakého možného pochybiní
goldu mejrobou, tyhdejší premiérku.
Ona ale nicméně po x měsících poté
stejně musela rezignovat, protože to
vydmutívte izraelské společnosti
a ta nevolá byla obrovská.
A teď se se ptám možná
trošku oklikovala a ostřeji, ale
přeci nemůže tedy dílčím způsobem,
byste to sama nastínila.
Za to, co se teď stalo
moc i to, že se prostě benjami netaněhu
své volně spojil
z ultranacionalisty
a z ultra-orthodoxními stranami
vyvolal ty problémy, kterými
si Izrael teď prochází
to obrovskou krizí, o které mi dva
jsme tady společně taky už mluvili.
A bylo měsíce se na to připravoval,
to není úto, který by vy mysleli ze dne na den
a došlo k čemu došlo?
Já si myslím, že ano, já si myslím,
že spousta lidí obecně má pocit,

že i když teda ty politici sou jaký sou,
takže ty profesionální složky
fungují dobře a těch se to netýká.
Ale samozřejmě, že se jich to týká.
Prostě benjami netaněhu posledních
několik měsíců neřeší nic jiného,
než svojí koalici.
Svojí velmi rozhádenou koalici,
která prostě chce na sílu prosadit
jak si zákony, které většina
izarelců nechce, dokonce ani
vlastní voliči benami netaněhu je nechtějí.
To znamená, on veškrou jsou energii
prostě naplnul tady na to.
A dělá to, protože potřebuje přežít,
protože přelít třesnímu stíhání.
A přestal, jak si vnímat
ty problémy, ty realné problémy,
kterým těm izarelčím.
V Izraeli odmítli stovky
a litních vojáků v záloze
nastoupit k výkonu služby.
Protestují tak proti radikální jsou v měrech,
pro některou prosazuje vláda.
Víme, že nejvyšší představitele
Izraelské armády lecos
benami netaněhové říkali.
Říkali, podívejte se mi opravdu,
tady je hrozba, že Izrael bude čelit
třemfrontám na jednu gaze,
severu, kde na nás zautučí hisbalách
a západní obřehu, kde vypukne něco
jako třetí intifáda.
Benamin netaněho to ignoroval,
dokonce několikrát,
vůbec ani jako nepřišel na tu schůzku,
kterou ti vojáci s ním chtěli mít
a tohle to je, tohle to je ten výsledek.
Dále bych k tomu přičetla to,
že tím, že opravdu jak si záložáci,
kteří jsou právě z těch nejprestižnějších jednotek
odmítali chodit na ta cvičení,
že to opravdu jako tu akceschopnost
Izraelské armády oslabilo

a to jsou všechno věci,
že bychom se podívali na titulky novin
za poslední 3-4 měsíce,
tak to nejsou žádné tajné informace.
To jsou všechno věci,
které se v Izraelských novinách
prostě probírali měsíce.
Ahmáš prostě to nejsou hlupáci,
oni taky čtou noviny.
Takže prostě to ví,
věděli to výto hisbalách,
výto další potencionální nepřátelé Izraele
a prostě jim to vyšlo.
A možná ještě poslední věc,
která je v celém tom příběhu obrovský, tragická,
že jak si Izraelská vláda
byla do značné míry unešena
ideologii radikálního náboženské osionizmu,
kterou tam prosazují lidé,
jako Bendguir,
minister pro vnitřní bezpečnost
nebo smotryč,
který je minister pro vnitřní bezpečnost,
nebo smotryč,
který je minister pro vnitřní bezpečnost,
nebo smotryč,
který je minister financí,
ale také částečně má pod sebou ministerstvu obrany,
které bylo rozděleno mezi Joava Galanta,
to je ten hlavní minister obrany
a jeho smotryč,
který vlastně má hodně ve své pravomoci
různé politiky na západním břehu.
Což už samo o sobě je strašný problém,
že prostě oslabíte toho ministra,
toho hlavního ministra.
No a to jsou politici ješ hlavním zájemem
jedna prostá kontrola západní obřehu,
kterou oni nazývají jude a sama zřídí,
a oni vlastně chtějí při pojení západního břehu k Izraeli.
To znamená mnoho zdroju,
včetně a těch vojenckých,
šlo na západní břehu.
Je to způsobno tím, že ta politika,

kterou oni prosazovali,
opravdu jak si tu situaci na západním břehu
strašným spusem vyhrotila,
takže tam se mluví o tom,
že je jenom otázka času, než ta třetiny fáda začne.
Takže obrovské množství vojáků
fyzicky je přítomno na západním břehu,
kde chrání židovské osadníky.
Mnohohdy velmi radikální.
Přesně tak, často jsou to ty nejradikální šíp,
kteří jak si terorizují palestinské obyvatele
západního břehu.
To znamená, když v tom útoku
v těch 6-30 ráno došlo,
tak tí vojáci tam nebyli a nebyli tím proto,
protože poslední týdny a měsíce
chrání osadníky na západní břehu.
Prostě tam fyzicky nebyla síla,
která by tomu zabránila.
Že vlastně jako civilisté, skibuců a měst
v ježiní části Izraele
prostě jsou masakrování proto,
že Izraelská armáda je z politických důvodů,
jinde, tak já si myslím,
že to je něco,
co se Izraelská společnost bude dostávat leta,
protože já si myslím,
že ta důvěra v Izraelskou armádu,
důvěra v to,
že ti politici výt, co dělají
a že chtějí, že prioritou je ochrana obyvatele Izraele.
To, co bylo tak jasný,
to, co je vlastně součástí DNA
tý Izraelský společnosti, tak je prostě nabouraný.
A já si myslím, že opravdu
jako Izraelskou společnost čeká velká, velká kateuze
tady po týdletí události,
která se opravdu už teď předodnává
pědenáctému září.
Důraz na bezpečnost dojisté míry
formoval i politickou osobnost
benjami na Netanyahu a
myslíte si, teď, kdybyste měla možnost
se s ním sejít tu jednoho stolu

a být třeba v některé bezpečnostní
složce státu Izrael,
poradí temu zničení Hamásu.
Zničit Hamás, jo, to já samozřejmě
něco, co se, o čem se mluví
a teď se je řekněme, co by to znamenal.
Prostě Hamás je organizace,
která je velmi, velmi atablovaná v gaze,
mají tam obrovskou, jak si infrastrukturu
pravděpodobně většinu z nich podzemí.
Učitě zničit Hamás bude na pořadu dne
v minulosti o tom benami Netanyahu mluvil,
ale nikdy to v praxi nechtěl provést.
Z toho důvodu, že dobrý, takto,
se povede zničit Hamás, a co bude potom?
Kdo vlastně bude teda v té gaze vládnout?
Více méně, pokud Izrael zničí Hamás,
tak to bude znamenat to, že Izrael možná
bude muset okupovat gazu.
Což já si vůbec nemyslím, že je možné
a že to je vzájemě Izrael,
kontrolovat území, kde žije přes 2 milionů
lidí, kteří je nesnáší,
nenávidí a budou proti nim bojovat.
Takže to je jedna věc,
z druhá věc je, že prostě zničit Hamás,
bude znamenat obrovské stráty
na civilní živote v gaze, obrovské.
A opravdu Hamás v tomto se chová
jako typická teroristická organizace,
takže ty svoje základny zbraní
a ty svoje velíny,
nebo velitelská stanovi,
ještě má ukryte pod civilními objekty
mešity, školy nemocnic,
prostě oni drží více méně
ty obyvatelé gazi jako rukojní v tomto smyslu.
Jo, takže učitě je to na pořadu dne,
jenom je potřeba, jak si říct,
že Izraelci nebo Izraelská armáda
prostě velmi dobře vydoma to,
že to bude stát strašně moc životů,
tedy gazanů, ale také Izraelských vojáků,
protože to bude krvavé,

pokud tam prostě vstoupí po zemní armáda.
Na víc, pardon, my nevíme,
jestli náhodou tam nejsou nějak
třeba jsi další rukojní,
ještě vzatí si Izraelskou zemí.
To víme, ty tam jsou.
Izraelská armáda potvrdila,
a mluví se o desítkách,
o desítkách Izraelských zajadců.
To je další věť,
kterou tu situaci komplikuje.
Ale každopádně prostě,
jak si gaza není jednoduchá a není tam snadné řešení.
My jsme to už změnili taky
hisbalách operující v Libanonu.
Ten se taky v neděli už trochu
přihlásil s nějakými raketami,
které odpálil na severní část Izraele.
Moháma Dív, šef té ozbrojené složky Hamásu,
už v sobotu vyzýval hisbalách a další
složky a frakce, které by chtěli
se zapojit do boje proti Izraelu,
aby tak udělali, aby tak učinili.
Myslíte si, že kdyby hisbalách natokíval
a skutečně se pustil do něčeho většího,
že to pro Izraela znamená úplně novou situaci?
Tak v minulosti už takové výzvy byly
za strany Hamásu a je zajímavým faktem,
že vlastně hisbalách se do toho nezapojil.
Že vlastně hisbalách, jak si nebojuje
vejměnu palestinců,
ale vejměnu Libanonsu.
Takže pro něj je možná trochu
v paradoksně problém podpořit akci,
kterou jak si vede Hamás.
Ale máte naprosto pravdu,
že pokud by se otevřela ta severní fronta,
tak to opravdu změní situaci
strategicky pro Izrael.
Protože jestli Hamás v tuto chvíli
je schopen terorizovat část země,
tak hisbalách je jiná liga.
Hisbalách je organizace,
která disponuje mnohem sofistikovanějšími raketami,

které tam dodává leta.
Iran, hisbalách je protřela organizace,
vlastně leta bojů síry,
to znamená tě lidé,
jsou zkušenými bojovníky.
To znamená, opravdu pro Izrael by to bylo náročné.
A odhaduje se,
že hisbalách disponuje více
jak statisíci raketami,
které jsou sofistikované.
Mnohé z nich mýří a doletí daleko.
Což je opravdi těm 5 až 20 tisícům
podomácky vyrobených v gazé Hamásem.
Je to velký rozdíl.
Je to velký rozdíl.
A pokud prostě se tak stané,
tak opravdu Izrael bude mít co dělat,
a oni samozřejmě jako ústojí,
ale bude to za cenu obrovských obětí,
protože prostě ani se by lepší
proti raketová obrana,
nebo protivzdušná obrana,
není schopná zabránit a odchytit všechno.
Navíc je potřeba zmínit,
že ten Iron Dome je strašně drahý.
To znamená,
jako to bude další věc,
aby Izraeli nedoušela munice.
Dovolte mi úplně závěrem připomenout
osud Goldy Mejerové znovu,
totiž to, co se stalo nejáře roku 1974,
to znamenalo její politický konec.
Může se tedy skutečně něco takového
přihodit i Benjaminový Netanyahuový?
Koli tomu, co se stalo 7. hoří na roku 2023?
Já myslím, že prostě tohle nemůže ústát
a už jako ty první komentáře,
které já čtu, tak samozřejmě se podivují
nad tím, kde byla armána,
kde byly tajné služby,
ale všichni upozorní na to,
že prostě to je, jak si chyba celého systému,
systému, který postavil a vede Benjamin Netanyahu.
A je to politik,

který prostě neměl v posledních měsících
na Izrael čas, protože se věnoval sobě.
Takže já si myslím, že opravdu to nemůže ústát.
Já si myslím, že podobu toho vojenského konfliktu
nedojde ke změně, hevedení,
ale potom učitějánou, protože
tomu prostě jeho voličené odpustí.
Tak já moc děkuju za ten kontext
za ty souvislosti, za to povídání.
Já děkuju mohle za pozlání.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12,
z pravodajského podkáztu Českého rozhlasu.
Dnes s jirenou Kalhou Sovou
z Herzlova Centra Izraelských Studií
na univerzitě Karlově.
Zanalizovali jsme spolu sobotní útok
o zbrojeného krídlahnutí Hamás na Izrael.
Pokud byste si chtěli připomenout
krvavou sobotu hodinu po hodině,
doporučuju náš nedělný speciál s názvem
Den, kdy přišli teroristé z gazy.
To už je z Vinohradské 12,
opravdu všechno naslišenou zítra.